

در آستان جانان

راهنمای عتبات عالیات
نجف، کربلا، کاظمین، سامراء، کوفه
همراه با زیارات

تهیه و تنظیم: سید مجید حجازی

سرشناسه: حسین زاده حجازی، سید مجید
 عنوان و نام پدید آور: در آستان جانان. راهنمای عتبات عالیات، نجف، کربلا، کاظمین، سامرا
 کوفه، همراه با زیارات/تهیه و تنظیم سید مجید حسین زاده
 وضعیت ویراست: ویراست ۳
 مشخصات نشر: قم، روحانی، ۱۳۹۰
 مشخصات ظاهری: ۳۳۶ ص ۱۷×۱۱ س م
 شابک: ۲۵۰۰۰ ریال ۳-۵۴-۵۸۴۸-۹۶۴-۹۷۸
 وضعیت فهرست نویسی: فیا
 موضوع: زیارتگاه های اسلامی عراق-راهنماها
 موضوع: زیارتنامه ها
 موضوع: زیارت-آداب و رسوم
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۰ ۴۰۴ ح ۲۷۱/ BP
 ردیف ثبت دیوبی: ۲۹۷/۷۷۷
 شماره کتابشناسی: ۲۶۵۰۴۸

قم، خیابان ارم، پلاک ۳۲۵، تلفن: ۷۷۴۱۷۷۰

در آستان جانان

مؤلف: سید مجید حسین زاده حجازی

ناشر: انتشارات روحانی

چاپ: قلم

نوبت چاپ: اول با تجدید نظر و اضافات

(چاپ چهارم ناشر نهم کتاب)

شمارگان: ۳۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۵۰۰ تومان

شابک: ۳-۵۴-۵۸۴۸-۹۶۴-۹۷۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلام

خوبان خدا سبقت در سلام دارند، کسی نتوانست بر پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) در سلام کردن سبقت بگیرد. امروز هم وقتی ما به پیامبر و ائمه (علیهم السلام) سلام می کنیم و به زیارت آن ها می رویم، در واقع جواب سلام آن ها را می دهیم و باز دید پس می دهیم. تا اول از جانب آن ها سلام و عنایتی نباشد، دیگران توفیق سلام به ایشان را پیدا نمی کنند.

از کلمات عارف واصل حاج محمد اسماعیل دولابی

فهرست

۱۳	مقدمه
۱۵	فضیلت زیارت ائمه علیهم السلام
۱۸	آداب زیارت
۲۵	فصل اول: نجف
۲۷	امام علی علیه السلام
۲۹	نجف
۳۰	فضیلت زیارت امیر مؤمنان علی علیه السلام
۳۲	کیفیت زیارت امیر مؤمنان علی علیه السلام
۳۲	زیارت امین الله
۳۷	زیارتی دیگر (زیارت ششم)
۶۰	زیارت وداع امیر مؤمنان علیه السلام
۶۲	زیارتگاه‌های نجف
۶۳	وادی السلام
۶۴	کمیل بن زیاد
۶۵	مسجد حنانه
۶۵	زیارت امام حسین علیه السلام در مسجد حنانه
۶۸	صافی صفا

۶۹	فصل دوم: کوفه
۷۱	کوفه
۷۲	فضیلت مسجد کوفه
۷۳	اعمال مسجد کوفه
۷۵	مقام ابراهیم (ستون چهارم)
۷۹	دکة القضا
۸۰	بيت الشت
۸۲	دکة المعراج (وسط مسجد)
۸۳	مقام آدم (ستون هفتم)
۹۰	مقام جبرئیل (ستون پنجم)
۹۳	مقام امام سجاد علیه السلام (ستون سوم)
۹۶	مقام نوح (باب الفرج)
۹۷	محراب امیر مؤمنان علی علیه السلام (محل شهادت)
۹۸	مناجات امیر مؤمنان علیه السلام
۱۰۴	مقام حضرت صادق علیه السلام
۱۰۵	حضرت مسلم بن عقیل علیه السلام
۱۱۰	هانی بن عروة علیه السلام
۱۱۲	مرقد مختار

۱۱۲.....	منزل منسوب به امیرمؤمنان علی علیه السلام
۱۱۳.....	میثم تمار
۱۱۵.....	مسجد سهله
۱۱۶.....	اعمال مسجد سهله
۱۱۹.....	مقام حضرت ابراهیم علیه السلام
۱۲۰.....	مقام حضرت ادريس علیه السلام
۱۲۱.....	مقام صالحین
۱۲۲.....	مقام امام مجاد علیه السلام
۱۲۳.....	مقام امام صادق علیه السلام
۱۲۶.....	مقام حضرت مهدی علیه السلام
۱۳۰.....	مسجد زید بن صوحان
۱۳۴.....	مسجد صعصعه بن صوحان
۱۳۵.....	فصل سوم: کربلا
۱۳۷.....	امام حسین علیه السلام
۱۳۸.....	کربلا
۱۴۲.....	فضیلت زیارت امام حسین علیه السلام
۱۴۴.....	آداب زیارت امام حسین علیه السلام
۱۵۱.....	کیفیت زیارت امام حسین علیه السلام
۱۵۱.....	زیارت وارث

۱۶۲.....	زیارت دیگر.....
۱۶۵.....	حبيب بن مظاهر.....
۱۶۵.....	ابراهيم مجاب.....
۱۶۶.....	محل دفن سر مقدس سيد الشهدا عليه السلام.....
۱۶۸.....	زيارت عاشورا.....
۱۷۷.....	زيارت وداع امام حسين عليه السلام.....
۱۷۸.....	حضرت عباس عليه السلام.....
۱۸۰.....	كيفيت زيارت حضرت عباس عليه السلام.....
۱۸۸.....	وداع حضرت عباس عليه السلام.....
۱۸۹.....	محل جدا شدن دست های حضرت عباس عليه السلام.....
۱۹۰.....	تل زنيه.....
۱۹۰.....	خيمه گاه.....
۱۹۱.....	قبر حر و طفلان حضرت مسلم عليه السلام.....
۱۹۲.....	فصل چهارم: كاظمين
۱۹۵.....	امام كاظم عليه السلام.....
۱۹۶.....	امام جواد عليه السلام.....
۱۹۷.....	فضيلت زيارت امام كاظم و امام جواد عليه السلام.....
۱۹۸.....	زيارت اختصاصی امام كاظم عليه السلام.....
۲۰۹.....	زيارت اختصاصی امام جواد عليه السلام.....

۲۱۳.....	زیارت اشتراکی امام کاظم و امام جواد علیه السلام
۲۱۵.....	زیارت وداع امام کاظم علیه السلام
۲۱۶.....	زیارت وداع امام جواد علیه السلام
۲۱۶.....	قبور بزرگان
۲۱۷.....	مسجد برائا
۲۱۸.....	نواب اربعه
۲۱۸.....	قبر حضرت سلمان علیه السلام
۲۲۰.....	حذیفه بن یدر
۲۲۱.....	طاق کسری
۲۲۳.....	فصل پنجم: سامراء
۲۲۵.....	امام هادی علیه السلام
۲۲۶.....	امام حسن عسکری علیه السلام
۲۲۸.....	زیارت امام هادی و امام عسکری علیه السلام
۲۲۹.....	زیارت اختصاصی امام هادی علیه السلام
۲۳۹.....	زیارت اختصاصی امام عسکری علیه السلام
۲۵۲.....	زیارت اشتراکی امام هادی و امام عسکری علیه السلام
۲۵۴.....	زیارت وداع امام هادی و امام عسکری علیه السلام
۲۵۵.....	زیارت حضرت نرجس خاتون علیه السلام
۲۶۱.....	زیارت حکیمه خاتون

- ۲۶۶..... سرداب مقدس امام زمان (عج).....
- ۲۶۷..... زیارت آل یس.....
- ۲۷۵..... امام زاده سید محمد.....
- ۲۷۸..... زیارت جامعه کبیره.....
- ۲۹۸..... زیارت به نیت از دیگران.....
- ۳۰۰..... دعای مالیه السالمین.....
- ۳۱۲..... دعای توسل.....

www.ketaboo.ir

بر آستان جانان گرسر توان نهادن
گلپانگ سربلندی بر آسمان توان زد

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ
الطَّاهِرِينَ وَاللَّعْنُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ
خدای مَنان را سپاسگزاریم که نعمت بزرگ زیارت ائمه علیهم السلام و
حضور در مشاهد مشرفه آن‌ها را به ما عنایت فرموده است.
زیارت، توفیقی است که خدای متعال به برگزیدگان از دوستانش
عطا می‌کند. زیارت، کلمه‌ای است که جان هزاران عاشق دل

سوخته از شنیدنش، حیاتی تازه می‌یابد. در زیارت جامعه‌ی کبیره می‌خوانیم:

«مَنْ أَرَادَ اللَّهُ بَدْءَ بَكْمٍ»

«هر کس خدا خواه باشد به شما ابتدا می‌کند».

آغاز حرکت انسان به سوی کمال مطلق و رسیدن به مقامات عالی، تنها از طریق طریقه‌ی «میسر است» و زیارت نقطه وصل و سکون انسان شیفته‌ای است که در پی قرب به حق و سعادت ابدی است. زیارت، اظهار عشق و محبت باطنی عبد به مولا و محب به محبوب است. زیارت، رویکرد جزء و پیوند آن به کل است و زائر چون قطره‌ای سرگردان، خود را در بنی کران هستی محبب خویش غرق می‌کند.

بنا بر این باید این نعمت بزرگ الهی را قدر دانسته و از این وسیله‌ی تقرب الهی به نحو شایسته، با رعایت «آداب زیارت» و «توجه قلبی» به ساحت ائمه (علیهم السلام) بهره‌برداری و کمال استفاده مطلوب را بنماییم.

آنچه در این مجموعه فراهم آمده است، سخنانی برگرفته از روایات درباره‌ی فضیلت و آداب زیارت، همراه با راهنمای عتبات عالیات؛ نجف، کربلا، کاظمین، سامرا و مشهد و اماکن متبرکه‌ی عراق و زیارت امامان مدفون در هر یک از این مشاهد است. امید است که این تلاش ناچیز به درگاه خداوند متعال مقبول افتد و زائران عزیز را در بهره برداری هر چه بیشتر از این سفر نورانی یاری دهد.

فضیلت زیارت ائمه

امام رضا علیه السلام در این باره می‌فرماید:

«إِنَّ لِكُلِّ إِمَامٍ عَهْدًا فِي عُنُقِ أَوْلِيَائِهِ شَيْءٌ وَإِنَّ مِنْ تَمَامِ الْوَفَاءِ بِالْعَهْدِ وَحُسْنِ الْأَدَاءِ، زِيَارَةُ قُبُورِهِمْ فَلَنْ زَارَهُمْ رَغْبَةً فِي زِيَارَتِهِمْ وَتَصَدِّقًا بِمَا رَغَبُوا فِيهِ كَانَ أَمَّتُهُمْ شَفَاءٌ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ»

«به راستی هر امامی عهد و پیمانی بر گردن دوستان و شیعیان خود دارد. و از جمله چیزهایی که باعث وفای به عهد و به سر رساندن

آن می‌شود، زیارتِ قبورِ آنان است. پس هر کس که از روی میل و رغبت و گواهی به آنچه امامان علیهم‌السلام می‌پسندند به زیارتِ آن‌ها برود، آنان نیز در روز قیامت شفاعت کنندگان او خواهند بود.

ابوعامر می‌گوید از امام صادق علیه‌السلام پرسیدم: ای فرزند رسول خدا! خداوند متعال به زائران قبر امیر مؤمنان علی علیه‌السلام و کسانی که در آبادانی آن می‌کوشند چه پاداشی خواهد داد؟

امام علیه‌السلام در پاسخ فرمود: ای ابوعمرا! پدرم برای من از پدر خویش و او از پدرش امام حسین علیه‌السلام و او از امیر مؤمنان علی علیه‌السلام نقل فرمود که رسول خدا صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم فرمود: یا علی! به خدا سوگند که تو به زودی در سرزمین عراق کشته خواهی شد و در میان جامه‌مدفون می‌گردد.

امیر مؤمنان علیه‌السلام پرسید: یا رسول الله! برای کسانی که به زیارت قبرهای ما می‌آیند چه پاداشی هست؟ و پیامبر فرمود: یا ابالحسن! خدای تبارک و تعالی قبر تو و قبور فرزندان تو را، قطعه‌هایی از بهشت قرار داده است و قلب‌های پاک‌ترین بندگانِ خودش را

در راه شما، دشواری ها را به جان می خرنند و مشتاقانه به زیارت شما می آیند و با این کار به خداوند، تقرّب می جویند و به رسول خدا ﷺ اظهار دوستی می کنند.

یا علی! آن ها کسانی هستند که مشمول شفاعت من شده و در بهشت از دیدار کنندگان من خواهند بود. یا علی! هر کس که به زیارت تבור شما اهل بیت مبادرت ورزد به راستی که ثواب او مانند کسی است که هفتاد مرتبه حج گزارده باشد و از گناهانش پاک خواهد شد، همانند کسی که تازه از مادر خویش متولد شده است؛ پس بشارت بر تو و شیعیان و دوستان تو باد به خاطر این همه نعمت هایی که خداوند به شما عطا کرده است.

با توجه به این دو روایت که نمونه ای از ده بار روایت دربارهی فضیلت و اهمیت زیارت ائمه علیهم السلام است، سزاوار است که خدای را سپاس گوئیم که ما را در خور این نعمت بی کران قرار داده است و توفیق زیارت آنان را به ما عطا نموده است. اکنون شایسته است که تمام سعی و تلاش خود را بر آن نهیم که زیارت و دیگر عبادات خود را با خلوص تمام برای خداوند و تقرّب به امامان

معصوم علیه السلام، انجام دهیم و ره توشه ای نورانی برای سفر آخرت خویش فراهم آوریم.

آداب زیارت

زائر، ابتدا باید بداند به زیارت چه کسی آمده است؛ آگاهی و شناخت - در حد توان - نسبت به مقام امام و منزلت ولایت، مهم ترین رکن زیارت است. زائر با شناخت امام معصوم می‌کوشد که از این مشکوه نورانی و منبع فیض الهی در اندازه‌ی قابلیت خود، استفاده کند و راه وصول به مقامات عالی سانی را بی‌ماید و نیز آنان را که محکم ترین دژ الهی و مطمئن ترین وسایه‌ی قرب به خداوند هستند، واسطه‌ی بین خود و خداوند برای برآوردن حاجت های دنیایی و آخرتی خویش قرار دهد.

زائر در کنار این آگاهی و شناخت، باید باطن خویش را از گناه و ظاهر خود را از هر گونه آلودگی تطهیر کند و آن گاه برای تشرّف و بار یافتن به حضور امام معصوم که در همه حال آگاه به

احوال شیعیان و دوستان خود است، آماده شود.

مهم ترین آداب زیارت که زائر، شایسته است بدان ها عمل کند عبارتند از:

غسل زیارت: و شایسته است در هنگام غسل این دعا را بخواند:

اللَّهُمَّ طَهِّرْ قَلْبِي وَ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَ أَجْرِ عَلَى لِسَانِي
مِدْحَتَكَ وَ الثَّنَاءَ عَلَيْكَ اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ لِي طَهُوراً وَ شِفَاءً وَ نُوراً
إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

اللَّهُمَّ طَهِّرْ قَلْبِي وَ زَلِّ عَمَلِي وَ تَقَبَّلْ سَعْيِي وَ اجْعَلْ مَا عِنْدَكَ
خَيْراً لِي اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّائِبِينَ وَ اجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ.

۲- پوشیدن لباس های پاکیزه و شایسته.

۳- حرکت کردن به سمت روضه مقدسه با آرامش و وقار همراه با قلبی خاشع و بدنی خاضع.

۴- خواندن اذن دخول و سعی در حضور قلب و انکسار و توبه.

زائر می تواند در همه ی مشاهد شریفه این اذن دخول را بخواند:

اللَّهُمَّ إِنِّي وَفَّقْتُ عَلَى بَابٍ مِنْ أَبْوَابِ تَوْبَتِكَ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَقَدْ

مَنْعَتِ النَّاسَ أَنْ يَدْخُلُوا إِلَّا بِإِذْنِهِ، فَقُلْتُ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا

که تو فدیای فرموده‌ای که مردم داخل آن گردند جز به اذن تو و فرمودی: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید

تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ، اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَقِدُ حُرْمَةَ

داخل خانه‌های پیغمبر نشوید جز اینکه به شما اذن دهنده خدا یا من معتقدم به احترام

صاحب و این استهد الشریف فی غیبتِهِ، کَمَا أَعْتَقِدُهَا فِي حَضْرَتِهِ،

صاحب این زیارتگاه در غیبت و پنهانیش چنانچه این عقیده را در زمان حضورش دارم

وَأَعْلَمُ أَنَّ رَسُولَكَ وَخُلَفَاءَكَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ أَحْيَاءُ عِنْدَكَ يُرْزَقُونَ،

و می‌دانم که رسول تو و جانشینانش علیهم السلام زنده هستند و در نزد تو روزی می‌خورند

يُرُونَ مَقَامِي وَكَلَامِي، وَيَرُدُّونَ سَلَامِي، وَإِنَّكَ حَبِيبَتِ

و هم اکنون جای مرا می‌بینند و سختم را می‌شنوند و جواب دهند به سلام من و ای عزیز جلویی

عَنْ سَمْعِي كَلَامَهُمْ، وَفَتَحْتَ بَابَ فَهْمِي بِلَذِيذِ مُنَاجَاتِهِمْ، وَإِنِّي

از گوش من شنیدن سخنان را و باز کردی درب فهمم را به مناجات لذیذ ایشان و من اکنون

أَسْتَأْذِنُكَ يَا رَبِّ أَوَّلًا، وَأَسْتَأْذِنُ رَسُولَكَ، صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ثَانِيًا،

ای پروردگسارم اولاً از تو اذن می‌طلبم و ثانیاً از رسول تو صلی الله علیه و آله

وَأَسْتَأْذِنُ خَلِيفَتَكَ الْإِمَامَ الْمُفْرُوضَ عَلَى طَاعَتِهِ فَلَانَ بْنِ فَلَانَ

اذن می‌گیرم و در مرحله سوم از جانشینت این امامی که اطاعتش را بر من واجب فرمودی - فلان بن پسر فلان -

بجای فلان بن فلان نام ببرد آن امامی را که می‌خواهد زیارت کند
و همچنین نام پدر آن امام را ببرد مثلاً اگر در زیارت امام
حسین علیه السلام بگوید: الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ علیه السلام و در زیارت امام
رضا علیه السلام بگوید: عَلِيٍّ بْنَ مُوسَى الرَّضَا علیه السلام، پس بگوید:

وَالْمَلَائِكَةَ الْمُؤَكِّدِينَ بِدَعْوَةِ الْبَقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ ثَالِثًا، ءَاذْخُلُ يَا

و فرشتگانی که موکل بر این نعمت هستید اذن می‌طلبم آیا داخل شوم ای

رَسُولَ اللَّهِ، ءَاذْخُلُ يَا حُجَّةَ اللَّهِ ءَاذْخُلُ يَا مَلَأْنِيكَ اللَّهُ

رسول خدا! آیا داخل شوم ای حجت خدا! آیا داخل شوم ای پرستگار

الْمُقَرَّبِينَ الْمُقِيمِينَ فِي هَذَا الشَّهَدِ، فَأَذْنُ لِي يَا مَوْلَايَ فِي

مقرب خدا که در این زیارتگاه ایستاده‌اند پس اذنم بده ای مولای من برای

الدُّخُولِ، أَفْضَلَ مَا أَذْنَتْ لِأَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَانِكَ، فَإِنْ لَمْ أَكُنْ أَهْلًا

داخل شدن بهترین اولیای را که به یکی از دوستانت می‌دهی که اگر من نایسته

لِذَلِكَ، فَأَنْتَ أَهْلٌ لِّذَلِكَ.

آن نیستی مسلماً نواشته آنی.

پس بیوس عتبه‌ی مبارکه را و داخل شو و بگو:

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ،

به نام خدا و به یاد خدا و در راه خدا و بر کیش رسول خدا - که درود خدا بر او و آتش باد -

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَتُبْ عَلَيَّ، إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.

خدایا بیامرز مرا و به من رحم کن و توبه‌ام بپذیر که برآستی توبه‌ی توبه‌پذیر مهربان.

۵- بوسیدن آستانه مبارکه، هنگام ورود و خواندن این دعا:

بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ، وَعَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ،

به نام خدا و به یاد خدا و در راه خدا و بر کیش رسول خدا - که درود خدا بر او و آتش باد -

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي وَارْحَمْنِي وَتُبْ عَلَيَّ، إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.

خدایا بیامرز مرا و به من رحم کن و توبه‌ام بپذیر که برآستی توبه‌ی توبه‌پذیر مهربان.

۶- خواندن دست کم دو رکعت نماز زیارت در حرم ائمه علیهم‌السلام در بالای سر و دعا کردن به پدر و مادر و دوستان و شیعیان.

۷- تلاوت قرآن و توبه و استغفار و سعی در بهبود حال خود و تصمیم بر پیروی از دستورات و تعالیم ائمه علیهم السلام.

۸- اجتناب از توقف طولانی در حرم، که باعث کسالت و خستگی روحی شود و تا زمانی که شوق و رغبت دارد به اعمال مستحبی زیارت مشغول باشد.

۹- خواندن زیارت جامعه‌ی کبیره که از سوی ائمه علیهم السلام به ویژه حضرت بقیه الدین علیه السلام تأکید فراوانی بر آن شده است. این زیارت از جهت متن و سنن از مهم ترین و معتبرترین زیارات است که در بردارنده‌ی بسیاری از فضائل و مناقب امامان علیهم السلام و نیز معارف والای توحیدی است. شایسته است که رائر با دقت در مضامین این زیارت از دریای بی کران آن به قدر توان، ترشح و برگیرد و روح خود را از معارف نورانی آن سیراب سازد.